

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Matthæi XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

ne, ut sciat vnusquisque vestrum suum vas possidere in sanctificatione & honore, non in passione desiderij: sicut & Genes qua ignorant Deum. Et ne quis supergrediatur, neque circumueniat in negotio fratrem suum, quoniam vindex est Dominus de omnibus his sicut prædiximus vobis & testificati sumus. Non enim vocauit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem, in Christo Iesu Domino nostro.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

REcetè hæc lectio in Quadragesima Ecclesiastica consuetudine sumpta est, qua Paulus Apostolus à fornicatione Theſſalonicenſes retrahere, ſeruareſq; in continentia nititur, quando quidem ſanctimonia pietatem roborat. Nihil verò pœnitentiam adeo impedit, quàm fornicatio. Cui paſſioni ſe quiſque ſubiecerit, vt brutum mox efficitur, ad meditando ea, quæ animæ ſunt ſalutaria, ineptus. Paulus itaque dicit: Rogamus & obſecramus vos in Domino Ieſu, cuius gloriam zelamur & beneplacitum, vt quemadmodum ex noſtra eruditione didiciftis, quomodo vos innocenter neceſſe ſit ambulare, & placere Deo, qui ad cœleſtem venire patriam contenditis (quod etiam facitis hucusq; ita ambulando) ita & nunc abundanti magis, hoc eſt, ambulando, ſuſpirandoquæ ad eandem patriam ſitis feruentiores, ſtudioſioresq;. Vitam hominis ambulationem hic Paulus nominat, quomodo Chriſtus quoq; ambulat, inquit, dum lucem habetis, Curſus enim vitæ noſtræ tendere ſemper debet ad patriam cœleſtem, quare nos quoque in hac vita viatores ac peregrini vocamur. Sequitur: Scitis enim quæ præcepta dederim vobis, non tamen ex me, ſed per autoritatem Domini Ieſu. Hæc enim eſt voluntas Dei ſanctificatio veſtra, quo ſitis purgati à peccatis, ornatiq; virtutibus. Ad quam rem neceſſarium eſt, vt abſtineatis à fornicatione, hoc eſt, ab omni illicito concubitu. Et præterea ſciat veſtrum vnusquisque vas ſuum, hoc eſt, corpus ſuum poſſidere, ſubiectum tenere, ac illi dominari in ſanctificationis gratia, quam in baptiſmo recepiſtis, aut in ſanctificatione, id eſt, caſtimonia & honore, ne corpus ſuum indecenter polluat, & non in paſſione deſiderij, cui ſeruiat, aut ſatisfaciat, ſicut gentes quæ ignorant Deum, quæ corpori quicquid illud oblectauerit, concedunt. Aliud quod facietis, Dei æque eſt voluntas: Ne quis ſcilicet ſupergrediatur opprimens, neque circumueniat decipiens fratrem ſuum in vilo negotio, quoniam vindex eſt Dominus de omnibus his, quæ prædiximus vobis, teſtimonioque ſacræ Scripturæ confirmauimus. Nam in Iob legimus: Deus inultum abire non patitur. In Leuitico quoque mandatur: Non facies calumniam proximo tuo, nec vi opprimes eum. Nō enim vocauit nos Deus in immunditiam, vt corpora noſtra contaminemus veluti iumenta, nec vt virtutum polluamur ſordibus. Sed vocauit nos in ſanctificationem, vt incontaminatam, atque ab omni turpitudine liberam exhibeamus conuerſationem in Chriſto Ieſu Domino noſtro.

Ioan. 12.

Job. 14.
Leuit. 9-

EXEGESIS EUANGELII DOMINI
ca. II. Quadragesima, Matthei XV.

Post

Post miraculum quod fecit Dominus Iesus reficiens quinque millia hominum ex quinque panibus hordeaceis & duobus piscibus, transfreta-
uit in terram Genezareth, vbi à scribis & pharisæis (pura qui ab Hiero-
solyms venerant) scandalizatis, quod eius discipuli nō loris manibus man-
ducarent panem, & quod non maiorem zelum haberet Christus pro senio-
rum traditionibus obseruandis, est interrogatus, quare eius discipuli hoc
non obseruarent: Christus eos increpauit, quod leuiores legis & suas tradi-
tiones diligenter magnōq; zelo obseruarent, ea verò quæ ex institutione e-
rant diuina, quæ ve naturæ quoque præcepta erant erga proximum, minus
ponderabant. Quapropter illis relictis, quia eius tam eruditioni, quam mi-
raculis detrahebant, egressus est ad partes, terminosq; gentium. Dicit ita-
que Euangelista:

Egressus Iesus, secessit in partes Tyri & Sydonis. Et ecce
mulier Chananæa à finibus illis egressa, clamauit dicens ei:
Miserere mei Domine fili Dauid: filia mea malè à dæmonio
vexatur.

Egressus Iesus à terra Genezarenorum dicitur venisse in terminos, locatq;
ciuitatum Tyri & Sydonis. Hæ ciuitates erant præcipuè, & metropoles ter-
ræ Chananæorum, quorum populi circunquaque habitantes dicti sunt à
Chanaan, filio Cham, filio Noe, Chananæi. Ad illorum itaque partes ac
terminos venit Dominus Iesus, quia prohibuerat Apostolis, ne in viam a-
birent gentium, neque ciuitates intrarent Samaritanorum, quasi latenter
intrauit, vt qui neminem vellet hoc scire, ne Iudæis scandalum præberet.
Quamuis hoc quod Apostolis prohibuerat, intelligebatur de prædicatione,
ne gentibus, Samaritanisq; prædicaretur, nisi post sui ascensionem,
oblata primum Iudæis salute. Non tamen præcepit eos, qui spontè veni-
rent, à salute, à fide, & beneficio sanitatis excludi. Itaque cum circa fines Ty-
ri & Sydonis esset Christus, quo diuertisse est putandus, vt huius mulieris
nobis ostenderet præstantissimam fidem, exaudiretq; eam pro filia obse-
crantem, quædam mulier Chananæa de finibus illis egressa, non tam cor-
pore, quam fide. Locum enim suæ gentis, & incredulitatem, reliquaque
Chananæorum vitia exiuit. Quare? vt quæreret Christum, in quem iam
credebat, postulatura pro filia suæ sanitate. Vbi igitur illum inuenit, cla-
mauit, scilicet voce alta, scemineæ oblita verecundiæ, pro magnitudine fi-
dei, desiderij ac deuotionis. In hoc multis alijs prudentior, quibus Euange-
lica prædicatio aduecta est, quorum multi tamen nihil magis propterea
crediderunt, quum ipsa egressa fines suos quæsiuerit Christum. Clamauit
dicens: Miserere mei Domine fili Dauid. Fama iam Christi gloriosa diuul-
gebatur vniq; tam apud Iudæos, quam apud cæteras nationes. Ideo quam-
uis mulier hæc erat Chananæa, id est, de genere Chananæorum, & Syro-
phoenissa, id est, de Syria Phœnicis, audierat tamen de Christo, quippè quæ
non longè à gente Iudæorum habitauerat, dici eum ex tribu & semine Da-
uid nasciturum. Audierat quoque fortasse plura alia, tam de Dauid beni-
gnitate, quam de Messia Iudæorum venturo, quæ Christo inesse credebat
propter ipsius miracula, quæ in vniuerso orbe fama vulgabat. Filia mea
BB 3. malè

Ioan. 6.

Gene. 6.

Matth. 10.

Marc. 7.

Chanana
mulier quid
quem dicit
ceat suo ex-
emplo.

I.
Origenes.

Ioan. ii.

II.

III.

III.

malè à dæmonio vexatur, hoc est, atrociter, grauitè, atq; crudeliter torquetur. Multa habemus in hac muliere, quæ singulariter & vehementer xdistincant. Primo namque quod de gentibus nata Dominum Iesum quærit, eiq; occurrit, miræ fuit fidei, cum nemo adhuc gentibus missus predicauerit. Neque enim (vt dicit Origenes) aut ad homines seductores, nec ligaturas quas fuit inanes, sed omnes relinquens diaboli cultus, venit ad Dominum. Iarum autem fides eius indè apparet maior, quod non adduxit filiam ad Iesum, nec Christo supplicauit, petens vt filiam accederet, & manum illi imponeret, vt plerique Iudæorum fecerunt. Nam Martha, & Magdalena quoq; Domino de fratre suo conquerentes mortuo dixerunt: *Dominus si fuisset hic, frater meus non fuisset mortuus*: hæc autem credit solo Christi nutu posse infirmam filiam sanari. Deinde quam constans fuerit in fide ac fortis, exloquentibus manifestabitur. Nam toties à Domino repulsa, durè allocuta, & iuxta externum modum loquendi, quasi conuictio prouocata, & in fide tamè perseverat. His accedit tertia virtus, prudentia. Nam non expectauit donec ad se Dominus veniret, sed de sinibus suæ terræ egrediens occurrit ei. Voluit enim Dominum quærere, vbicunq; gentium inuenire posset, scient gentem suam, in qua se præcipuè numerauit, immundam & præsentia Domini indignam. Idcirco hoc per se cognoscens, nihil nisi pro misericordia postulauit. Agnouit enim sibi nihil nisi confusionem iuste deberi & ignominiam. Supplicauit tamen pro misericordia, quam sibi fieri magnam æstimabat, si vel preces eius audirentur, per fidem non dubitans aliquando etiam non pro suo meritò, sed pro Iesu benignitate exaudiri. Quarto licet hic magna charitas. Nam afflictionem filie suam æstimat. Neque enim dicit, miserere filie meæ, sed miserere mei, quoniam me pro tribulatione filie materna compassio discruciat.

Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius, rogabant eum, dicentes: Dimitte eam, quia clamat post nos.

O quomodo piissimum cor Iesu ad huius mulieris potuit clamorem miserabundum dissimulare. Absit, absit, vt ex duritia fons pietatis ille obturatur. Sed propterea quia copiosius voluit misereri, exaudireque gloriosus, idè qua plenus exuberat, miserationem dissimulat, quo & illam ad petendum fortius stimulet, & nobis fidem, & orantis perseverantiam ostenderet. Alioqui, nisi ad cumulatiores, vberioraque dona præstanda sese ad tempus contineret, haudquaquam misericordiae viscera rogatus non statim effunderet. Et accedentes discipuli eius, dixerunt ei: Dimitte eam, quia clamat post nos. In alio Euangelista refertur hæc mulier venisse in domum, vbi prociderit coram Christo, orans pro filia. Vndè intellegitur Dominus postquam illa primo in domo rogauit, exisse de domo, silens, nec verbum (licet piissimo id corde fecerit) ei respondens. Quare illa sequuta, clamauit indefinenter post Dominum. Indè intelliguntur ea que sequuntur, facta esse in via. Itaque rogant Apostoli pro muliere, aut compatientes eius tristitia, aut ex importunitate eius tædio affecti, dicentes: Dimitte eam, hoc est, iube vt abeat, aut (quod verius creditur) fac quod petit, vt exaudita abeat, & libe-

Marci 7.

liberemur ab eius clamoribus. Apostoli non intelligentes arcanum propositum Christi fortasse verecundia mouebantur pro magistro coram alijs erubescentes, quod hic qui apud omnes vir misericordiarum habebatur, præter morem suum durior, ac inexorabilior à præsentibus videretur.

Ipse autem respondens ait: Non sum missus, nisi ad oues quæ perierunt domus Israel.

Et quomodo tunc verum est, quod venerit in mundum, vt filios Dei, qui dispersi erant in mundo, congregaret in vnum? Quomodo verum est, sic Deum dilexit mundum, vt Filium suum daret, vt omnis qui credit in illum, non pereat, sed habeat vitam æternam? Et quomodo non solum pro amicis, sed etiam pro inimicis passus est, & pro vniuerso mundo? Dicendum Christum missum esse populo Iudæorum & primo & præcipuè. Quapropter primo illis per se ipsum prædicauit Euangelium. Deindè ad Gentes Apostolos suos misit post suam ascensionem, cum esset ascensurus ab eis dicens: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docentes eos seruari omnia quæcunque mandauimus vobis.* Quamobrem Apostolus quoque vbi Iudæis prædicauerat, & sæpius prædicare tentabat, hi verò omnino obstinati recedebant, & Dei resisterent verbo, dixit eis: *Vobis quidem oportet habere primum loqui verbum Dei, sed quia repulisti illud, & indignos vos iudicasti æternæ vitæ, ecce conuertimur ad Gentes.*

At illa venit & adorauit eum, dicens: Domine, adiuua me.

Vidit constans hæc mulier, quod ne Apostoli quidem exaudirentur pro ipsa rogantes, venit, id est, propius accessit, & adorauit eum, dicens: Domine adiuua me. Adorauit, vt quidam putant, tanquam Deum, aut vt alijs placet, tanquam hominem excellenter sanctum, cuiusmodi adorationes in veteri testamento plures leguntur regibus, aut prophetis factæ. Domine, inquit, adiuua me. Non putat mulier humilis ad iniuriam sui esse, quod Christus ei non responderet, quod non exaudiretiam, quia seipsam exauditu indignam æstimat, quæ exaudiretur. Habet enim hoc humilitas, vt propter negatum beneficium non offendatur, rata nihil sibi deberi, vt potè quæ nihil beneficiorum meruerit, quemadmodum contra habet superbia, vt existimet nihil sibi negandum. Quare profectò offenditur semper, quoties quod petit, illi non conceditur. Adiuua me. Vide hic charitatem mulieris. Non enim dicit, adiuua filiam, sed adiuua me, filia infirmitatem, suam existimans, pro qua pellenda rogabat. Verum, quanto plus rogabat illa, tanto magis negabat Christus, & hoc faciebat allocutione & exhibitione dumtaxat externa, quo eam magis exerceret, probatioremq; nobis ostenderet. Tanta enim eius tenuisset nos fides, deuotio, ac persuerantia, nisi exaudire eam distulisset. Quamuis autem foris se Dominus inclementem exhibuit, intus tamen illam secretò vixit & confortauit, ne deficeret.

Qui respondens, ait: Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus.

Iudæos filios nominat propter vnius veritatis Dei cultum, quibus spiritalis ali-

lis alimonia, puta Euangelica doctrina & virtutes, signaque miraculorum sicut erant illis promissa, debebantur. Gentes verò & paganos propter idolatriam, vitamque vilissimam, qui non legibus regebantur sanctis, sed insania atque impetui voluntatis seruiebant, vocat canes, inter quos ipsa comparabatur. Vult itaque Christus æquum non esse filijs, id est, ludæis (de quibus alibi scribitur: *Israel primogenitus meus*. Et in Propheta: *Puer Israel, & dilexerunt*) panem eruditionis, seu verbi Dei opera miraculorum subtrahi, & ministrari Gentibus.

At illa dixit: Etiam Domine. Nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum.

Canes vt vocentur Gentiles.
Exod. 4.
Oseeq. 11.

Chanani-
dis particula
quanta.

Magna mulieris patientia, longanimitas magna, atque humilitas. Comparata cani ad eum non offenditur, vt etiam consentiens id ipsum confirmet, nihil horum probro verborum læsa, nec sperare & rogare desinens, dicit: Etiam Domine. Verum est quod dicit. Nihilominus incongruum non est, sed decet quod postulo. Canis sum fateor. Tu autem Dominus meus. Tu iuste me vilificas, quemadmodum iuste ego tibi honorem exhibere cupio. Sum canis, nec canis magnus alicubi utilis, sed catellus. Esto. His tamen non omnino negatur cibus. Nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. Si canis, aut adhuc cane minor sum, tuum erit qui Dominus meus es, vel micæ vt colligam permittere sub mensa dominorum meorum ludæorum, id est, si magnis donis indigna sum, tamen indecens non est, quæ illis superflua sunt & decidunt, vt ego percipiam. Cane sunt fideles dominis suis, & ego quomodo possum a te recedere? aut quomodo domini mei mensam possum relinquere? Aduerte mulieris hanc prudentiam, fidem, patientiam, & longanimitatem. Non contradicere tristior, licet probrofe cani comparata, nec laudibus inuidet aliorum, sed blandè etiam alludens & catellum se vocans, Dominum ad misericordiam mittitur prouocare. Mirum valdè est, clementissimum, misericordissimumque Dominum tam diu potuisse differre, & beneficium continere, datis interim tam inclementibus verbis. Sed in fine tamen quam dissimulanter hæc omnia fecerit, liquet, quia sciuit eam dicturam quæ dixit, imò latentè et hæc verba quæ diceret, in mentem eius posuit.

Tunc respondens Iesus, ait illi: O mulier magna est fides tua, fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora.

Iam liquet cur tam rigorosum, durumve, ac inclementem fons pietatis se hætenus exhibuerit. Continuit ad tempus clementiæ effusionem, quia eam ad meliora semper & ad perfectiora conabatur euehere, perfectamque in se de nobis ostendere. Dicit igitur: O mulier, magna est fides tua, fiat tibi sicut vis, id est, fiat tibi sicut petisti. Nolebat fons pietatis tristem abscedere, qui neminem se inuocantem non consolatur, sed beneficio & laude simul eandem dimittit honoratam. Et sanata est filia eius ex illa hora, puta qua dixit hæc verba: Fiat tibi sicut vis. Quamquam iuxta verba Christi ordine veniendum esset ad prædicationem vocationemque gentium, ita vt primo vocarentur ludæi tanquam digniores, qui vnus verique Dei longam habuerant

ram noticiam, exhibuerantque debitum eidem cultum, quibus gentes non erant anreferenda. Hoc tamen non ita erat necessarium, vt in nullo casu id fieri posset aliter. Nulla enim lex aded est generalis, quæ nonnunquam in euentu aliquo singulari non prætermittatur. Nec semper generalis regula destruitur, si pro tempore aliquo à regula deuiatur. Nam & Ammonitæ & Moabitæ prohibiti sunt, ne intrarent in Ecclesiam Domini, nihilominus tamen Achior Ammonites, & Ruth Moabites propter singulares eorum virtutes, & feruentem deuotionem statim admissi sunt ad societatem, cohabitationem & ritum Iudæorum. Hoc modo quoque mulier hæc Syrophenis, quamuis de genere Chananæorum nata, ob præcipuam tamen fidem suam, & gratiam vocationis & beneficium in filia sanitatis accepit. Nos facti eidem Dominus eius fidei successores, vt per patientiam & humilitatem in fide constantes, in spe longanimes, & in charitate semper inueniamur seruantes, largiente id nobis Domino Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

Deut. 17.

Iudith 14.

Ruth 1.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Quæ sit demonis vexatio, qua penitentibus est molestus.

Miserere mei Domine fili David, quia filia mea malè à demonio vexatur, Matthæi XV. Hodierno Euangelio charissimi, mulier nobis pro filia sua à dæmonio vexata orans multa fide, patientia, humilitate, ac longanimitate ornata introducit, & hæc Chananæa, vt non ociose factum intelligatur, quod Chananæorum reliquias modicas (Iudæis olim terram Iosue 15. eorumdem inuadentibus & occupantibus) Dominus seruaerit, quando ex illis adhuc tam preciosa monilia (cuiusmodi hæc fuit mulier) Domino erant offerenda. Quæ certè præuidens ipse non prorsus omnes deleri voluit. Quæ enim non facit propter electos? Egressus itaque Iesus de terra Chananæos. Quid enim non facit propter electos? Egressus itaque Iesus de terra Genes. meth. secessit in partes Tyri & Sydonis, vt preciosam hanc animam totam ad se conuerteret. [Et propterea quasi latenter accessit, & quasi sciri nolens, & tamen latere non potens (quod iuxta ostensionem, exhibitionemq; externam intelligitur) ibi prædicare noluit, partim ne Iudæos scandalizaret, quod illis relictis ad gentes se conuertere videretur: partim vt mulieris huius fidem gloriosiore monstraret, quando illa non prædicantem, sed latentem è finibus suis egressa quæreret, in eum crederet, illum (quod multis placet) vt Deum adoraret, & misericordiam ab eo, non tanquam à sancto, qui intercedit, & non salutem largitur, sed tanquam à Deo sibi precaretur, dicens: Miserere mei Domine fili David, quia filia mea à dæmonio malè vexatur. Dissimulat Iesus audire, & abire tacens, sequitur illa clamans post eum, orans pro ea Apostoli, negat Iesus. Adueniens illa, adorat, & perseueranter rogat, audit à mansuetissimo Domino se cani comparari, & cum exprobratione nihilominus sanitatis beneficium sibi negari. Instat illa humiliter non modo canem, verum etiã catellum confitens, & hac comparatione Dominum aded sibi conciliat, vt dicat: O mulier magna est fides tua, fiat tibi sicut anima peccatrice à dæmonio vexata rogat. Vexatur autem anima, dum peccatis & diabolo subiecta est, quia ex vno peccato in aliud protrudit diabolus animam

Iosue 15.

1. Tim. 1.

Matth. 15.

Act. 13.

Matth. 15.

Ibidem.

Chananæis mulier vt

signet Ecclesiam Catho-

licam.

CC

animam